

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 262 din 13.04.2022

Dosar nr.: 196/2021

Petiția nr.: 1997/15.03.2021

Petent: Fundația SZEKLER MONITOR

Reclamați: S.C. ADEVĂRUL HOLDING S.R.L.,

Obiect: Petentul reclamă comportamentul discriminativ, degradant și hărțuitor față de comunitatea maghiară din țară, cu facilitarea de mesaje discriminative, degradante și hărțuitoare, prin publicarea pe pagina de internet www.adevarul.ro a articolul intitulat "Ku Klux Klan unguresc în Ditrău (Harghita). Maghiarii îi mulțumesc lui Viktor Orban!" despre un conflict izbucnit în comuna Ditrău, ca urmare a angajării într-o brutărie locală a două persoane sosite din Sri Lanka, respectiv prin comentariile cititorilor.

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul petentei

1. Fundația SZEKLER MONITOR, Gheorgheni, p-ța Libertății, nr. 22, jud. Harghita, adresa email: szekler.monitor@sic.hu

Numele, sediul părții reclamate

2. S.C. ADEVĂRUL HOLDING S.R.L., în mun. București, str. Fabrica de Glucoză nr. 21, sector 2

3. S.C. ADEVĂRUL HOLDING S.R.L., mun. București, str. Fabrica de Glucoză nr. 21, sector 2

II. Procedura de citare

4. Prin adresele nr. 1997/18.05.2021, respectiv 3726/18.05.2021 s-a realizat citarea părților în conformitate cu măsurile dispuse având în vedere contextul evoluției situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2, cu solicitarea de a fi transmise completări la petiție, respectiv punctul de vedere în scris (precum și orice alte acte sau dovezi), soluționarea speței urmând a se face în lipsă, odată cu exprimarea acordului părților din dosar, în termenul dat.

5. Citația adresată petentului a fost transmisă pe e-mail în data de 20.05.2021. Petentul și-a exprimat acordul expres pentru soluționarea cauzei în lipsă.

6. Prin adresa nr. 6944/16.09.2021 a fost comunicat petentului punctul de vedere formulat de reclamat, în vederea transmiterii concluziilor scrise, iar pe e-mail în data de 20.09.2021.

III. Susținerile părților

Susținerile petentului

7. Prin adresa înregistrată la C.N.C.D. cu nr. 1997/15.03.2021, asociația petentă retransmite memoriul din data de 12.02.2020 care a fost redirectionat de către C.N.C.D. către Inspectoratul de Poliție al Județului Harghita spre competență soluționare, alături de ordonanța de clasare pronunțată în data de 03.03.2021 în dosarul nr. 204/P/2020, prin care s-a decis că faptele presupuse analizei Parchetului nu reprezintă infracțiunea de incitare la ură sau discriminare prevăzută de art. 369 alin. 1 din Codul Penal.

8. Prin urmare, asociația petentă revine și solicită cercetarea faptelor sesizate prin prisma laturii contravenționale a acestora.

9. Concret, în data de 31.01.2020, a fost postat pe pagina internet www.adevarul.ro un articol semnat de cel de-al doilea reclamat despre un conflict izbucnit în comuna Ditrău, ca urmare a angajării într-o brutărie locală a două persoane sosite din Sri Lanka.

10. Petentul apreciază că, pornind chiar de la titlul articolului ("Ku Klux Klan unguresc") și continuând cu fragmente din cuprinsul articolului, se poate constata o încălcare flagrantă a prevederilor O.G. nr. 137/2000, fiind un mod de adresare degradant și instigator la adresa comunității maghiare din România.

11. Dat fiind faptul, că la prima vedere, conflictul de la Ditrău pare a fi unul de sorginte rasistă, aproape toți cei care au comentat au condamnat rasismul, însă, parcurgând articolul se poate constata, că se depășește limita dreptului la opinie, dreptul de a distribui informații când se aduce în discuție, spre exemplu, etnia unora (secuii din Ditrău, extremismul rasist al unui grup de unguri, politicieni maghiari), ceea ce, în opinia petentului, nu este relevant (dar este apt a trezi sentimente negative față de acea etnie), sau când pune o întrebare retorică cu privire la un arhiepiscop desemnat, dar încă neinstalat în funcție (și care, astfel, nu poate lua nici o măsură), omițându-se totodată să fie precizat faptul că arhiepiscopul în retragere a luat măsuri în cazul respectiv.

12. Comportamentul denigrator la adresa comunității maghiare rezultă și mai clar, în opinia petentului, în cazul comentariilor (care sunt în mod evident reacții la articol), în cazul cărora se poate constata, că o parte însemnată dintre ele sunt la rândul lor xenofobe, rasiste și degradante la adresa comunității secuiești și maghiare din România, pornind de la faptul, că în speță, comuna Ditrău este locuită majoritar de secui.

13. În continuare, petentul prezintă cu titlu de exemplu câteva dintre acele comentarii pe care le consideră în mod direct sau indirect discriminative și degradante, sau chiar veritabile discursuri de ură (cele mai relevante au fost marcate în anexă):

- "Într-un sat românesc 101% nu se poate întâmpla așa ceva." (pag. 8);
- "Bozgorii în frunte cu kele...mann...horor fac ce știi mai bine! (...) Cine le-a dat nas bozgorilor?" (pag. 9);
- "Secuii sunt niste barbari." (pag. 11);
- "Aici e vorba de comportamentul zilnic al ungurilor. Așa se comportă cu oricine nu e ungar, sunt niste primitivi în intergralitate." (pag. 13.)

14. De asemenea, petentul adaugă că unele comentarii de la paginile 8, 11 și 14 din anexă, pe care le consideră și mai deplasate, au fost șterse de către proprietarii/administratorii paginii, lucru care denotă, în opinia sa, faptul că respectivele comentarii au fost aprobate și, în consecință, asumate de către aceștia, nefiind vorba

despre neatenție sau eroare, proprietarii/administratorii paginii fiind de acord cu tot ceea ce se găsește pe pagina de pe care petentul a anexat capturile de ecran.

15. Petentul încadrează în drept faptele reclamate indicând art. 2 alin. 1, 4, 5 și art. 15 din O.G. nr. 137/2000, afirmațiile publicate în cauză afectând dreptul la demnitate al maghiarilor din România.

16. Prin textul articolului și comentariile survenite pe marginea acestuia se atribuie un comportament extremist, rasist etc. în mod generic "ungurilor", persoanele care au comentat creând prin comparație o diferențiere între imaginea rasiștilor "maghiari" și a toleranților care sunt etnicii români.

17. Petentul consideră că se reliefează în cauză un comportament atât activ, cât și pasiv de a publica pe pagina de internet textele incriminate care, prin efectul pe care-l generează, defavorizează nejustificat și supune unui tratament degradant comunitatea cetățenilor români de etnie maghiară.

18. Afirmațiile conform cărora "maghiarii" la modul general au un comportament rasist, etc. ating dreptul la demnitate al persoanelor aparținând comunității cetățenilor români de etnie maghiară, astfel de generalizări la adresa unor grupuri etnice producând efecte extrem de nocive în societate: sunt considerați infractori inclusiv persoane ale căror singură "vină" este de a se naște într-o comunitate etnică. Petentul precizează că exemplele indicate arată clar unde duce aceasă mentalitate: la idei rasiste, neonaziste, xenofobe.

19. Astfel, petentul apreciază că nu se poate invoca libertatea de exprimare garantată de articolul 10 din Convenția europeană a drepturilor omului în cazurile în care o afirmație, un comentariu etc. are unicul scop de a jigni, de a insulta, astfel cum este cazul în speța de față.

20. Petentul adaugă că persoanele reclamate nu se pot delimita de răspundere pe argumentul că sunt doar deținătorii paginii de internet pe care au fost publicate textele care stau la baza acestei sesizări, având în vedere faptul că dispozițiile art. 12 din Legea nr. 365/2002 (care transpune în legislația internă Directiva 2000/31/CE) privind derogarea de răspundere pentru furnizorii de servicii al societății informaționale presupun îndeplinirea anumitor condiții, așa cum rezultă și din practica CJUE, care prevede că limitările răspunderii civile prevăzute la articolele 12-14 din Directiva 2000/31 nu vizează situația unui site al cărui proprietar are cunoștință despre informațiile care sunt publicate acolo și exercită controlul asupra acestora.

21. De asemenea, petentul apreciază că derogările în materie de răspundere prevăzute de directiva 2000/31 nu acoperă decât cazurile în care activitatea furnizorului de servicii prezintă un caracter pur tehnic, automat și pasiv, ceea ce presupune că furnizorul respectiv nu cunoaște și nici nu controlează informațiile stocate pe site. În cazul de față însă, petentul subliniază că se poate constata că persoana reclamată este administratorul paginilor de internet.

22. În ceea ce privește obligațiile ce incumbă administratorului unui site pentru postările terților, petentul invocă Hotărârea pronunțată de CEDO în cazul **Delfi contra Estonia**, ale cărei circumstanțe sunt asemănătoare prezentei cauze, Curtea reținând ca relevante Hotărârile pronunțate de CJUE în interpretarea Directivelor 2000/31 și 98/34.

23. Concret, petentul consideră că persoanele reclamate acordă permisiune altora să comenteze pe pagina lor de internet și acceptă pe pagina lor comentarii practic

anonime, ceea ce face dificilă identificarea persoanelor care comentează și îi îndeamnă la exprimări de genul celor citate mai sus.

24. Petentul precizează că fapta care a stat la baza știrii apărute pe pagina internet a persoanelor reclamate a avut un ecou extrem de larg și controversat în societatea românească, aducând la suprafață pe de o parte lipsa de informație a multora din cei care au comentat cu privire la evenimentele din Ditrău, iar pe de altă parte sentimente negative ca reacții, sens în care apreciază că este foarte importantă reacția autorităților statului, inclusiv a C.N.C.D., cu atât mai mult având în vedere rolul extrem de important pe care-l ocupă presa în societate.

25. Prin e-mailul cu nr. de înregistrare 3852/21.05.2021 petentul confirmă primirea citației prin e-mail și retransmite ultima pagină a petiției, anexele și ultimul act modificativ al actului constitutiv al fundației, exprimându-și totodată acordul pentru soluționarea cazului în lipsă, iar prin e-mailul înregistrat la C.N.C.D. sub nr. 6771/10.09.2021, informează că nu are alte probe de depus la dosar și solicită comunicarea apărării reclamatului, în situația în care aceasta este la dosar.

26. Urmare a luării la cunoștință a apărării reclamațiilor, petentul depune la dosar concluzii scrise transmise prin e-mailul înregistrat la C.N.C.D. sub nr. 7141/23.09.2021, punctând obligația reclamațiilor de a demonstra că faptele sesizate nu constituie discriminare conform art. 20 alin. (6) din O.G. nr. 137/2000, neputând fi luate în considerare simplele afirmații că articolul reclamat "*nu conține sub nici o formă nuanțe ... degradante ... la adresa comunității maghiare din România*", în condițiile în care chiar titlul articolului este în mod evident de acea natură.

27. În continuare, petentul adaugă că prin memoriu a arătat că întreg articolul ar fi de natură contravențională, iar faptul că în cuprinsul acestuia, pe alocuri, comunitatea maghiară este prezentată în lumină favorabilă nu poate anula sau contrabalansa celelalte fragmente (respectiv comentarii) care sunt discriminative și degradante.

28. Petentul consideră că nu poate fi luată în considerare apărarea reclamațiilor prin referire la libertatea presei și de opinie, respectiv de exprimare, cu ignorarea faptului că acelea nu sunt drepturi absolute sau că a respectat și respectă politica editorială a trustului de presă, ceea ce este complet nerelevant, iar prin afirmațiile generale, aceștia nu au răsturnat prezumția de vinovăție în sensul de a arăta că aspectele reclamate nu ar constitui discriminare și/sau hărțuire.

Sușținerile reclamatului

Sușținerile primului reclamat – S.C. ADEVĂRUL HOLDING S.R.L.

29. Prin e-mailul înregistrat la C.N.C.D. sub nr. 4475/11.06.2021, reclamatul informează că a primit petiția incompletă, solicitând retransmiterea acesteia, fapt realizat în data de 10.09.2021 pe e-mail, cu confirmare de primire din partea reclamatului în data de 10.09.2021, iar prin punctul de vedere înregistrat la C.N.C.D. sub nr. 4580/16.06.2021, primul reclamat formulează punct de vedere pe fondul cauzei susținând următoarele:

- Aspectele sesizate prin memoriu nu sunt susținute de realitatea faptică.
- Articolul „*Ku Klux Klan unguresc în Ditrău, Maghiarii îi mulțumesc lui Viktor Orbán!*” nu conține sub nicio formă nuanțe discriminatorii, degradante și hărțuitoare la adresa comunității maghiare din România, nu este propagandă naționalist-șovină și nici nu instigă la ură rasială sau națională.

- Dimpotrivă, reclamatul precizează că a apărat imaginea comunității maghiare din România, indicând un citat din cuprinsul articolului: „*acest comportament rasist nu caracterizează nici Biserica Catolică, nici populația maghiară din România. Este un caz aparte, șocant*”; „*secuii din Ditrău, oameni harnici, de altfel și buni creștini*”.
- Totodată, au fost citate mai multe comentarii ale cititorilor maghiari din presa online maghiară, din România și din Ungaria, pentru a aduce la cunoștința cititorilor de limbă română, care nu au acces la presa maghiară, opiniile publicului maghiar.
- Petiția din prezenta cauză este o tentativă de îngrădire a libertății de opinie și a libertății presei, care este un drept fundamental al omului recunoscut și protejat prin lege, iar accesul la informații îi permite publicului să dezvolte o imagine adecvată și să-și formeze o opinie critică și realistă despre subiect.
- În jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO) se pot observa tendințe de ”specializare” a modului în care este examinată libertatea de exprimare în funcție de profesia titularilor acesteia – jurnaliști, avocați sau magistrați – și de rolul lor în statul de drept. Aceste analize diferențiate se amplifică pe măsură ce se diversifică mijloacele și canalele de comunicare în masă, datorită avansului tehnologiei.
- Oricine are nu numai dreptul dar și mijloacele concrete de a se exprima în public, de a-și construi o ”tribună”, fie ea și virtuală, de la care să se adreseze maselor. În acest context, numărul cazurilor care ajung la CEDO a crescut exponențial.
- Articolul 30 din Constituția României, referitor la ”libertatea de exprimare”, face referiri speciale la ”libertatea presei”, legea fundamentală conferind garanții în plus pentru protecția acesteia, dar și garanții pentru protecția cetățenilor față de informațiile transmise prin presă.
- Cotidianul Adevărul este o publicație care se bazează și promovează valori fundamentale ca democrația, libertatea, adevărul și combate discriminarea, discursul urii, manipularea și fenomenul fake-news, inclusiv în cauza de față a respectat și respectă, în continuare, politica editorială a trustului de presă.

IV. Motivele de fapt și de drept

Cadrul legal aplicabil. Dreptul național și internațional aplicabil / jurisprudența

30. Prevederile legislative și jurisprudența relevante în prezenta cauză sunt următoarele:

1. Constituția României:

- **Art. 1 Statul român:** ”(...) (3) *România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate.*(...)”
- **Art. 4 Unitatea poporului și egalitatea între cetățeni** ”(...) (2) *România este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie,*

de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială.”

- **Art. 16 Egalitatea în drepturi:** ”(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.

(2) Nimeni nu este mai presus de lege. (...)”

- **Art. 29 Libertatea conștiinței:** ”(1) Libertatea gândirii și a opiniilor, precum și libertatea credințelor religioase nu pot fi îngrădite sub nici o formă. Nimeni nu poate fi constrâns să adopte o opinie ori să adere la o credință religioasă, contrare convingerilor sale.

(2) Libertatea conștiinței este garantată; ea trebuie să se manifeste în spirit de toleranță și de respect reciproc.

(3) Cultele religioase sunt libere și se organizează potrivit statutelor proprii, în condițiile legii.

(4) În relațiile dintre culte sunt interzise orice forme, mijloace, acte sau acțiuni de învrăjbire religioasă.

(5) Cultele religioase sunt autonome față de stat și se bucură de sprijinul acestuia, inclusiv prin înlesnirea asistenței religioase în armată, în spitale, în penitenciare, în azile și în orfelinate.

(6) Părinții sau tutorii au dreptul de a asigura, potrivit propriilor convingeri, educația copiilor minori a căror răspundere le revine.”

- **Art. 30 Libertatea de exprimare:** ”(1) Libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de comunicare în public, sunt inviolabile.

(2) Cenzura de orice fel este interzisă.

(3) Libertatea presei implică și libertatea de a înființa publicații.

(4) Nici o publicație nu poate fi suprimate.

(5) Legea poate impune mijloacelor de comunicare în masă obligația de a face publică sursa finanțării.

(6) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.

(7) Sunt interzise de lege defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la război de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri.

(8) Răspunderea civilă pentru informația sau pentru creația adusă la cunoștință publică revine editorului sau realizatorului, autorului, organizatorului manifestării artistice, proprietarului mijlocului de multiplicare, al postului de radio sau de televiziune, în condițiile legii. Delictele de presă se stabilesc prin lege.”

2. O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare

- **art. 2 alin. 1:** ”Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de

rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”

- **Art. 2 alin. 8:** ”Prevederile prezentei ordonanțe nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație.”

- **Art. 15 Dreptul la demnitatea personală –** ”Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia.”

-

3. Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale:

- **Art. 10 Libertatea de exprimare** ”1. Orice persoană are dreptul la libertate de exprimare. Acest drept include libertatea de opinie și libertatea de a primi sau a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică Statele să supună societățile de radiodifuziune, cinematografie sau televiziune unui regim de autorizare.

2. Exercițarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege care, într-o societate democratică, constituie măsuri necesare pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, a moralei, a reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea informațiilor confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.”

- **Art. 14 Interzicerea discriminării:** ”Exercițarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta Convenție trebuie să fie asigurată fără nicio deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.”

- **Art. 17 Interzicerea abuzului de drept:** „Nici o dispoziție din prezenta convenție nu poate fi interpretată ca implicând, pentru un stat, un grup, sau un individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau a libertăților recunoscute de prezenta convenție sau de a aduce limitări mai ample acestor drepturi și libertăți decât acelea prevăzute de aceasta convenție.”

4. Decizia nr. 62 din 18.01.2007 a Curții Constituționale atestă faptul că dreptul la demnitate este una dintre valorile supreme, iar lezarea acestui drept poate fi sancționată chiar și penal: „*Obiectul juridic al infracțiunilor de insultă și calomnie, prevăzute de art. 205 și, respectiv, art. 206 din Codul penal, îl constituie demnitatea persoanei, reputația și onoarea acesteia. Subiectul activ al infracțiunilor analizate este necircumstanțiat, iar săvârșirea lor se poate produce direct, prin viu grai, prin texte publicate în presa scrisă sau prin mijloacele de comunicare audiovizuale. Indiferent de modul în care sunt comise și de calitatea persoanelor care le comit — simpli cetățeni, oameni politici, ziariști etc. —, faptele care formează conținutul acestor infracțiuni lezează grav personalitatea umană, demnitatea, onoarea și reputația celor astfel agresați. Dacă asemenea fapte nu ar fi descurajate prin mijloacele dreptului penal, ele ar conduce la reacția de facto a celor ofensați și la conflicte permanente, de natură să facă imposibilă conviețuirea socială, care presupune respect față de fiecare membru al colectivității și prețuirea în justa măsură a reputației fiecăruia. De aceea, valorile menționate, ocrotite de Codul penal, au statut constituțional, demnitatea omului fiind consacrată prin art. 1 alin. (3) din Constituția României ca una dintre valorile supreme.*”

5. Recomandarea de politică generală ECRI nr. 15 privind combaterea discursului de ură adoptată de Comisia Europeană împotriva rasismului și intoleranței (ECRI) la 8 decembrie 2015 – extras: „*Având în vedere că discursul de incitare la ură trebuie înțeles în sensul prezentei recomandări de politică generală ca advocacy, promovare sau incitare, sub orice formă, a denigrării, a urii sau a defăimării unei persoane sau a unui grup de persoane, precum și orice hărțuire, insultă, stereotipuri negative, stigmatizare sau amenințare cu privire la o astfel de persoană sau grup de persoane, precum și justificarea tuturor tipurilor de exprimare anterioare, pe motiv de "rasă", origine națională, religie, apartenență.*”

6. Pactul internațional din 1966 privind drepturile civile și politice (ICCPR):

- **Articolul 19:** „1. Orice persoană are dreptul să-și exprime opiniile fără să intervină. 2. Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare; acest drept include libertatea de a căuta, de a primi și de a transmite informații și idei de orice fel, indiferent de frontiere, pe cale orală, scrisă sau tipărită, sub formă de artă, sau prin orice alt mijloc de comunicare la alegerea sa. 3. Exercițarea drepturilor prevăzute la alineatul (2) din prezentul articol poartă cu sine sarcini și responsabilități speciale. Prin urmare, aceasta

poate fi supusă anumitor restricții, însă acestea nu pot fi decât prevăzute de lege și sunt necesare:

(a) pentru respectarea drepturilor sau a reputației altora;

(b) pentru protecția securității naționale sau a ordinii publice (ordre public) sau a sănătății publice sau a moralității.”

- **Articolul 20:** „1. Orice propagandă pentru război va fi interzisă de lege. 2. Orice advocacy de ură națională, rasială sau religioasă care constituie incitare la discriminare, ostilitate sau violență este interzisă prin lege.”

Principiile de analiză

31. Curtea Constituțională a statuat în mod constat că „*principiul egalității implică un tratament egal pentru toți cetățenii aflați în situații egale*”. Totodată, Curtea Constituțională a reținut că „*principiul egalității consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție nu presupune uniformitate, așa încât, dacă:*

- *la situații egale trebuie să corespundă un tratament egal,*
- *la situații diferite, tratamentul juridic nu poate fi decât diferit. Egalitatea părților nu exclude, ci chiar implică un tratament juridic diferențiat*”.

32. Prin urmare, se poate vorbi de o posibilă **discriminare directă** în condițiile în care o persoană este tratată în mod nefavorabil, prin comparație cu modul în care au fost sau ar fi tratate alte persoane aflate într-o situație similară, iar motivul acestui tratament îl constituie o caracteristică concretă a acestora, care se încadrează în categoria „*criteriului protejat*”.

33. Pentru existența discriminării directe trebuie îndeplinite cumulativ următoarele **condiții:**

- existența unui tratament diferențiat manifestat prin: orice deosebire, excludere, restricție sau preferință;
- existența unui criteriu de discriminare;
- existența unui raport de cauzalitate între criteriul de discriminare și tratamentul diferențiat;
- tratamentul diferențiat trebuie să aibă ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea folosinței sau exercitării în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a unui drept recunoscut de lege;
- existența unor persoane sau situații aflate în poziții comparabile.

34. Reținând în coroborare cu speța dedusă spre soluționare definiția discriminării, astfel cum este reglementată de articolul 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000, Colegiul director se raportează, în ceea ce privește analiza unui act / a unei fapte care încalcă dreptul la un tratament egal, la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale art. 2 din O.G. nr. 137/2000. Astfel, pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art. 2, alin. 1 *deosebirea, excluderea, restricția sau preferința* trebuie să aibă la bază unul dintre *criteriile* prevăzute de către art. 2, alin. 1 și trebuie să se refere la persoane aflate în *situații comparabile*, dar care sunt tratate în *mod diferit* datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior.

35. Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale (cunoscut în general sub denumirea de **Convenția europeană a drepturilor omului**, în continuare **Convenția**) prevede, la art. 10 alin. 2, limitarea libertății de exprimare.

36. Prin urmare, în conformitate cu acest tratat internațional, în Europa, libertatea de exprimare nu este un drept absolut. Nu este lipsit de relevanță nici faptul că libertatea de exprimare este singurul drept cu privire la care **Convenția** subliniază: „*comportă îndatoriri și responsabilități*”.

37. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie să îndeplinească următoarele condiții, elemente care sunt analizate în ordinea care urmează:

- existența unei limitări a libertății de exprimare;
- legalitatea restrângerii libertății de exprimare prin:
 - existența unei norme juridice care prevede restrângerea;
 - calitatea normei juridice, și anume
 - accesibilitatea;
 - precizitatea;
 - previzibilitatea normei;
- legitimitatea restrângerii, care trebuie să fie prevăzută de **Convenție** (pentru securitatea națională, integritatea teritorială, siguranța publică, apărarea ordinii, prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, moralei, reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale, pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești);
- necesitatea restrângerii într-o societate democratică.

38. Prin urmare, eventuala limitare a dreptului la exprimare trebuie să fie expres prevăzută de lege (prevedere legală care, la rândul ei, trebuie să fie previzibilă și accesibilă), să urmărească un scop legitim, să fie necesară într-o societate democratică și proporțională cu scopul urmărit¹.

39. Pentru o analiză completă, trebuie analizate punctual cerințele impuse de C.E.D.O., după cum urmează.

Ingerința să fie prevăzută de lege

40. **Prima cerință**, cea a **existenței unei prevederi legale**, care să reglementeze ingerința statului în exercitarea dreptului libertății de exprimare este îndeplinită de art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. nr. 137/2000, republicată.

41. Cu toate acestea, Colegiul apreciază că aceste texte de lege trebuie coroborate cu art. 2 alin. (8) din O.G. 137/2000 potrivit căruia „*prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la liberă exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație*”.

42. Colegiul apreciază că **ambele texte normative sunt previzibile și accesibile**, protejează o valoare fundamentală într-o societate democratică și sunt noțiuni care au și un caracter abstract.

Ingerința să urmărească un scop legitim

43. Raportat la a doua cerință, **scopul legitim urmărit** prin posibila ingerință a statului în libertatea de exprimare se urmărește protejarea demnității umane a tuturor cetățenilor din România, indiferent de genul acestora.

¹ Corneliu Bârsan, *Convenția europeană a drepturilor omului*, vol. I. Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801

44. Protecția demnității unei persoane aparținând unei categorii de persoane, minorități sau chiar a unei comunități, constituie un scop legitim într-o societate democratică. Pentru a se produce o atingere, încălcarea demnității umane, ca drept constituțional protejat, conținutul declarațiilor publice în discuție, obiect al prezentei petiții, ar trebui să întrunească elementele prevăzute de art. 15 din O.G. nr. 137/2000, republicată:

- ✓ un comportament manifestat în public, având caracter de propagandă sau de instigare la ură pe criteriul etnic și religios;
- ✓ ori un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva unui grup de persoane legat de genul căruia îi aparține.

45. Colegiul director constată că primele două condiții (să existe o prevedere legală și să se urmărească un scop legitim) pentru a fi acceptată o ingerință a statului sunt îndeplinite.

Necesitatea ingerinței

46. Rămâne de competența Colegiului director să stabilească dacă interferența în libertatea de exprimare **este necesară într-o societate democratică**.

47. În acest demers, Colegiul director analizează dacă există motive „relevante și suficiente” care să justifice ingerința în libertatea de exprimare din perspectiva unei „nevoi imperioase” („*pressing social need*”).

48. Identificarea unei „nevoi imperioase”, respectiv necesitatea oricărei restricții privitoare la exercițiul libertății de exprimare trebuie să fie stabilită într-o manieră convingătoare, iar **autorității naționale îi revine atributul evaluării existenței unei „nevoi imperioase” susceptibile de o anumită marjă de apreciere.**²

49. În conformitate cu principiul subsidiarității, statele membre dispun de o „margine de apreciere” în stabilirea limitării libertății de exprimare. Autoritățile statelor membre au un contact direct și permanent cu realitățile sociale și sunt primele care se pronunță asupra existenței unei „nevoi sociale presante”. Marja de apreciere se va stabili potrivit standardelor minime ale CEDO³.

Elemente luate în considerare la stabilirea necesității ingerinței statului în libertatea de exprimare:

50. Necesitatea restrângerii într-o societate democratică este elementul cel mai subiectiv din analiza CEDO. Având în vedere acest fapt, C.E.D.O. a elaborat un set de principii aplicabile în domeniu, dintre care le redăm pe cele ce urmează:

- a) libertatea de exprimare constituie unul din fundamentele esențiale ale societății democratice, și una dintre condițiile de bază ale progresului societății și ale autorealizării individuale;
- b) libertatea de exprimare nu vizează doar informațiile sau ideile primite favorabil sau considerate a fi inofensive sau indiferente, ci și cele care ofensează,

² Corneliu Bârsan, Convenția Europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole, Vol. I., Ed. All Beck, București, 2005, pag. 801.

³ Vezi *Handyside v. United Kingdom* par. 48 și par. 49.

șochează sau incomodează statul sau orice parte a populației; acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și înțelegerii, fără de care nu poate exista o societate democratică; libertatea de exprimare are și excepții, dar care trebuie interpretate în mod strict, iar necesitatea oricărei restrângerii trebuie stabilite în mod convingător;

c) exercitarea libertății de exprimare comportă obligații și responsabilități;

Aplicarea principiilor la speță

51. În fapt, Colegiul director este chemat să se pronunțe asupra posibilei discriminări prin încălcarea dreptului la demnitate pe criteriu etnic a minorității maghiare din România, prin publicarea pe pagina de internet www.adevarul.ro a articolului intitulat "Ku Klux Klan unguresc în Ditrău (Harghita). Maghiarii îi mulțumesc lui Viktor Orban!", respectiv prin comentariile cititorilor.

52. Concret, în data de 31.01.2020, a fost postat pe pagina internet www.adevarul.ro un articol semnat de cel de-al doilea reclamat despre un conflict izbucnit în comuna Ditrău, ca urmare a angajării într-o brutărie locală a două persoane sosite din Sri Lanka.

53. Colegiul ia act de faptul că petiția Fundației petente adresată inițial C.N.C.D. și înregistrată sub nr. 1124/17.02.2020 a fost redirecționată către Inspectoratul Județean de Poliție Harghita spre competență soluționare, iar prin ordonanța de clasare pronunțată în data de 03.03.2021 în dosarul nr. 204/P/2020, s-a decis că faptele supuse analizei Parchetului de pe lângă Judecătoria Gheorgheni nu reprezintă infracțiunea de incitare la ură sau discriminare prevăzută de art. 369 alin. 1 din Codul Penal.

54. Prin urmare, Fundația petentă s-a adresat din nou C.N.C.D. în vederea soluționării cauzei din perspectiva contravențională a faptei, solicitând constatarea săvârșirii unei fapte de discriminare, conform art. 2 alin. 1, 4, 5 și art. 15 din O.G. nr. 137/2000, afirmațiile publicate în cauză afectând dreptul la demnitate al comunității maghiare din România.

55. Astfel, fundația petentă apreciază că în speță se poate constata o încălcare flagrantă a prevederilor O.G. nr. 137/2000, fiind vorba de un mod de adresare degradant și instigator la adresa comunității secuiești și maghiare din România, având în vedere faptul că, comuna Ditrău este locuită majoritar de secui, pornind chiar de la titlul articolului ("Ku Klux Klan unguresc") și continuând cu fragmente din cuprinsul articolului.

56. Astfel, Colegiul director reține spre analiză următoarele comentarii indicate de petent:

1. "Într-un sat românesc 101% nu se poate întâmpla așa ceva." (pag. 8);
2. "Bozgorii în frunte cu kele...mann...horor fac ce știu mai bine! (...) Cine le-a dat nas bozgorilor?" (pag. 9);
3. "Secuii sunt niste barbari." (pag. 11);
4. Aici e vorba de comportamentul zilnic al ungurilor. Așa se comportă cu oricine nu e ungar, sunt niste primitivi în intergralitate." (pag. 13.)

57. În drept, coroborat actului normativ care reglementează prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare precum și atribuțiile și domeniul de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, Colegiul director trebuie să analizeze în ce măsură obiectul petiției este de natură să cadă sub incidența

prevederilor O.G. nr. 137/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

58. Având în vedere faptul că, raportat la speța de față, prin ordonanța de clasare pronunțată în data de 03.03.2021 în dosarul nr. 204/P/2020, s-a decis că faptele supuse analizei Parchetului de pe lângă Judecătoria Gheorgheni nu reprezintă infracțiunea de incitare la ură sau discriminare prevăzută de art. 369 alin. 1 din Codul Penal, Colegiul director urmează a analiza cauza din perspectiva contravențională conform sferei proprii de competență.

59. În considerarea incidenței obiectului petiției la câmpul de aplicare al O.G. nr. 137/2000 republicată, trebuie precizat că jurisdicția exercitată de C.N.C.D. este administrativ – jurisdicțională ce presupune o procedură specială, care se bazează pe principiul independenței organului care emite actul față de părțile din litigiu, cu asigurarea principiului contradictorialității și al dreptului la apărare.

60. Examinând conținutul petiției și legislația în vigoare, Colegiul director urmează a analiza modul în care mesajul transmis prin articolul publicat în data de 31.01.2020 pe pagina de internet www.adevarul.ro, articol care a dezbătut conflictul izbucnit în comuna Ditrău, ca urmare a angajării într-o brutărie locală a două persoane sosite din Sri Lanka, ar fi putut aduce atingere dreptului la imagine a minorității maghiare prin lezarea demnității, astfel cum prevede art. 15 din O.G. nr. 137/2000, republicată.

61. De asemenea, Colegiul reține că un al doilea capăt de cerere al prezentei cauze vizează comentariile pe marginea articolului, jigniri la adresa comunității secuiești și maghiare din România, pornind de la faptul, că în speță, comuna Ditrău este locuită majoritar de secui.

62. Concret, pe fond, Colegiul este chemat să se pronunțe asupra raportului dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitate personală, iar analiza urmărește să stabilească dacă în acest caz s-a depășit limita libertății de exprimare și, în consecință, s-ar impune o ingerință a statului prin aplicarea unei măsuri proporționale cu scopul urmărit.

63. Având în vedere necesitatea analizei limitei dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitate, Colegiul director s-a raportat la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare C.E.D.O.).

64. În scopul de a determina dacă articolul sau comentariile apărute pe marginea articolului postat în spațiul virtual, obiect al prezentei sesizări constituie un "discurs de ură", element de incitare la ură, Colegiul va examina: obiectivul urmărit de reclamat, contextul în care a avut loc, conținutul afirmațiilor, rolul în societate al persoanei, autor al afirmației.

65. Obiectivul urmărit de reclamat este important, astfel că se va analiza dacă acesta a dorit să realizeze portretizarea minorității maghiare într-o ipostază degradantă, cu incitarea la ură bazată pe etnia acestei minorități. În acest punct, Colegiul director nu analizează intenția de a discrimina a părții reclamate, acest aspect nu are relevanță în stabilirea unei fapte de discriminare.

66. Luând act de conținutul articolului, având în vedere modul de adresare folosit, mesajul transmis, Colegiul director constată faptul că reclamatul a prezentat situația din localitatea Ditrău, localitate cu populație majoritară maghiară, de religie romano-catolică, din perspectiva acțiunilor preotului catolic din unul din cele 3 sate ce aparțin de comuna Ditrău și nu a urmărit prezentarea minorității maghiare într-o ipostază

degradantă, din contră a subliniat chiar faptul că *”... acest comportament rasist nu caracterizează nici Biserica Catolică, nici populația maghiară din România.”*

67. Reclamatul aduce în discuție, de asemenea, rolul politicianilor maghiari în efectele politicii de promovare a urii interetnice, chiar din partea guvernului Orban prin politica sa față de imigranți. În aprecierea Colegiului, limbajul folosit de reclamat în susținerea subiectului abordat în articol nu este unul denigrator și nu poate conduce la incitare la ură.

68. Astfel, Colegiul se raportează în analiza sa inclusiv la comentariile indicate de autorul articolului în cuprinsul său, comentarii la o serie de articole publicate de presa de limbă maghiară din România, care condamnă cu vehemență atitudinea rasistă manifestată în localitatea Ditrău împotriva imigranților din Sri Lanka.

69. Mai mult decât atât, autorul articolului prezintă problema și din perspectiva identificării unor eventuale cauze pentru apariția unor astfel de acțiuni rasiste, tot din perspectiva cititorilor de mai sus, cum ar fi politica salarială a antreprenorilor maghiari din regiune, într-un limbaj adecvat, fără conotații denigratoare la adresa minorității maghiare din zonă.

Conținutul și contextul în care a avut loc afirmația

70. Colegiul reține că articolul în discuție, precum și comentariile survenite pe marginea lui au fost făcute în public prin postarea în mediul virtual pe www.adevarul.ro.

71. Trebuie reamintită jurisprudența bine stabilită a CEDO conform căreia, pentru a aprecia existența unei „*nevoi sociale imperioase*”, care să justifice o ingerință în exercitarea libertății de exprimare, **trebuie să se facă distincția între fapte și judecăți de valoare**. Dacă materialitatea primelor poate fi dovedită, ultimele nu se pretează la o demonstrare a exactității lor (a se vedea, printre altele, Cumpănă și Mazăre împotriva României [MC], nr. 33.348/96, § 98, CEDO 2004-XI, și De Haes și Gijssels împotriva Belgiei, Hotărârea din 24 februarie 1997, Culegere 1997-I, p. 235, § 42).

72. Astfel, oricine dorește să-și exercite drepturile în temeiul art. 30 din Constituția României, respectiv art. 10 din CEDO este supus unor obligații și responsabilități, cum ar fi cea de a se abține de la a transmite mesaje care rănesc pe alții fără motiv.

73. În speța de față, mesajul reclamatului transmis prin articolul publicat în data de 31.01.2020 este unul despre fapte certe, fără a depăși limitele admise pentru exprimarea conținutului informațional.

74. Astfel, Colegiul apreciază că în prezenta cauză, raportat la articolul intitulat ”Ku Klux Klan unguresc”, publicat în data de 31.01.2020, pe pagina internet www.adevarul.ro, nu s-a depășit sfera libertății de exprimare, modul de exprimare nefiind unul denigrator, care să presupună elemente de incitare la ură îndreptată împotriva comunității.

75. Prin urmare, în cauză nu se justifică limitarea libertății de exprimare în raport cu pericolul social al faptei și cu scopul urmărit, mai ales în condițiile în care nu există elemente de incitare la ură pe criteriul etnic.

76. Una din principalele caracteristici ale democrației constă în posibilitatea pe care ea o oferă de a rezolva prin dialog, fără a se recurge la violență, problemele pe care le are de soluționat un stat, **chiar și atunci când acestea sunt extrem de dificile sau stânjenitoare, iar democrația se ”hrănește” din libertatea de exprimare**”. (ibidem,

pct. 66). Marginea de apreciere a statelor este semnificativ redusă (îngustă) atunci când autorul declarației este o personalitate, opiniile formulate având un larg impact.

Rolul în societate al persoanei, autor al afirmației

77. Colegiul director se raportează în analiza limitelor libertății de exprimare la calitatea reclamatului, în speța de față fiind vorba de un jurnalist, formator de opinie, care, în aprecierea Colegiului a manifestat responsabilitate în ceea ce privește exprimarea în spațiul public, chiar și prin abordarea unui subiect delicat, care a vizat acțiunile rasiste ale locuitorilor din comunitate îndreptate împotriva imigranților din Sri Lanka.

78. De asemenea, în luarea deciziei, Colegiul director se raportează la art. 30 din *Constituția României* care asigură libertatea de exprimare, și prevede, în același timp, și limitele acestei libertăți.

79. Din această perspectivă, libertatea de exprimare are un rol substanțial în rândul drepturilor fundamentale cuprinse în Constituție și constituie trunchiul comun pentru exercitarea drepturilor fundamentale din sfera comunicării. În această sferă se includ: dreptul la libertatea presei, dreptul la libera exprimare a creațiilor artistice sau cele din zona literaturii, libertatea de predare a științei și libertatea creației. De asemenea, de acest trunchi comun se leagă și libertatea conștiinței, a religiei și libertatea de întrunire. Acest grup de drepturi asigură participarea avizată a cetățeanului la procesele sociale și politice.

80. Cu toate acestea, exercitarea libertății de exprimare comportă și limite, printre acestea regăsindu-se și dreptul la imagine, fapt pentru care este important a se vedea dacă un subiect incomod sau sensibil spre exemplu, contribuie la o dezbatere de interes public.

Concluzii

81. În speța de față, Colegiul director apreciază că subiectul abordat este unul de interes, tocmai prin prisma intoleranței și a acțiunilor rasiste îndreptate împotriva celor 2 imigranți angajați la brutăria din Ditrău, acțiuni care au determinat reacții din partea cetățenilor care dezaprobă astfel de comportamente rasiste, reacții manifestate la o serie de articole publicate de presa de limbă maghiară din România, care condamnă cu vehemență atitudinea rasistă. Prin urmare, subiectul abordat, inclusiv prin modul de adresare al reclamatului s-a dovedit a fi de utilitate și total justificat în spațiul public, cu atât mai mult cu cât autorul articolului a ales să prezinte atât reacțiile comentatorilor, cât și poziția anumitor politicieni, cum ar fi în sensul acceptării diversității, a condamnării acțiunilor de incitare la ură.

82. Toleranța și respectarea demnității umane constituie fundamentul democrației și societății pluraliste, prin urmare este necesar să se sancționeze orice formă de expresii sau mod de exprimare care promovează intoleranța. Se impune astfel descurajarea încălcării dreptului la demnitate, indiferent de calitatea persoanelor care comit o astfel de faptă.

83. În ceea ce privește cel de-al doilea capăt de cerere, respectiv comentariile cititorilor cu posibil conținut denigrator, venite ca reacție la articolul postat pe www.adevarul.ro, Colegiul director ia act de susținerile petentului care indică punctual afirmațiile pe care le consideră denigratoare și se raportează la jurisprudența CEDO incidentă în cauză.

84. În acest sens, cu relevanță în analiza cauzei de față, Colegiul reține faptul că, în cauza *Delfi as c. Estonia* sunt indicate drept criteriu de analiză aspectele referitoare la răspunderea furnizorului unui serviciu care constă în stocarea informațiilor furnizate de un destinatar al serviciului, sens în care se ia în considerare aspectul că furnizorul aceluși serviciu nu este răspunzător pentru informațiile stocate la cererea unui destinatar al serviciului, cu condiția ca furnizorul să ia măsuri de îndată ce ia cunoștință sau cunoaște astfel de fapte pentru eliminarea sau blocarea conținutului respectiv. Sub rezerva prevederilor analizate de Curte, rațiunea luată în considerare este aceea că furnizorul are doar rol de intermediar și nu creează dar nici nu modifică acel conținut.

85. De asemenea, Colegiul mai face trimitere și la cauza *Magyar Tartalomszolgaltatók Egyesülete și Index.hu Zrt vs. Ungaria* unde se face referire la angajarea răspunderii proprietarului unei pagini web, pentru comentariile utilizatorilor, aceasta indicând existența unui disclaimer în care se precizează că nu poartă responsabilitatea comentariilor postate.

86. Astfel, Colegiul ia act de faptul că în secțiunea *Termeni și condiții "adevarul.ro"* destinate celor care utilizează site-ul și comentează este delimitată răspunderea membrilor comunității "adevarul.ro" pentru comentariile postate pe site și pentru consecințele publicării acestora, dar și de disponibilitatea publicației de a lua act de plângerile unui membru al comunității.

87. Prin urmare, Colegiul apreciază că reține că nu se poate constata o faptă de discriminare întrucât partea reclamată nu a fost notificată anterior în vederea ștergerii comentariilor considerate denigratorii.

88. În plus, Colegiul director ia act și de Decizia nr. 2612/2020 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, împotriva Hotărârii C.N.C.D. nr. 106/17.03.2018 (în această Hotărâre, Colegiul a reținut fapta de discriminare și a sancționat fapta cu amendă contravențională în cuantum de 2000 lei), prin care instanța reține faptul că petentul trebuia mai întâi să solicite reclamatului ștergerea mesajelor cu conținut discriminatoriu, iar la refuzul reclamatului, petentul avea dreptul să sesizeze Consiliul. Astfel, instanța supremă reține următoarele: *"Referitor la răspunderea autorilor comentariilor, CEDO a stabilit că pentru constatarea răspunderii în cazul unui jurnalist care a contribuit la diseminarea informațiilor ce aparțin unor terți este necesară "existența unor motive deosebit de puternice". S-a mai reținut de către instanța europeană faptul că reclamații au șters comentariile în discuție de îndată ce au fost notificați cu privire la intentarea procesului civil, precum și faptul că acea campanie denigrată nu ceruse niciodată eliminarea comentariilor, ci a mers direct în judecată. Dacă s-ar desființa secțiunea "comentarii" ar fi compromisă libertatea de a comunica informații pe internet. Elementele analizate în cauza Magyar nu pot fi aplicate în speța de față, întrucât știrea postată nu este lipsită de bază factuală, iar pârâțul nu a cerut anterior sesizării CNCD ștergerea respectivelor mesaje. CEDO a mai subliniat faptul că un sistem bazat pe un disclaimer privind responsabilitatea utilizatorilor pentru comentariile postate și un sistem de ștergere a comentariilor la o simplă solicitare a persoanei vizate pot constitui o alternativă pentru a se realiza un just echilibru între drepturile concurente implicate, în situația în care observațiile utilizatorilor terți nu se manifestă sub forma unor discursuri de incitare la ură și a unor amenințări directe la adresa integrității fizice a persoanelor. Chiar dacă autorul sesizării, A.Z., a selectat*

numai unele comentarii considerate ofensatoare la adresa comunității maghiare, la o lectură completă se poate observa că autorii respectivelor remarci au înțeles să-și exprime dezaprobarea nu față de comunitatea maghiară, ci față de primarul din localitatea respectivă..... Curtea mai reține, tot prin prisma jurisprudenței CEDO, că deși, agresive pe alocuri, comentariile la articolul postat de D.T., aceste comentarii nu se încadrează într-un discurs al urii sau al amenințărilor directe pentru integritatea fizică. Astfel, CEDO a reținut că “deși textul în discuție fusese redactat în termeni foarte duri, peiorativi și insultători, cu toate acestea, declarația citită în ansamblul ei nu avea acest caracter, întrucât a fost făcută în contextul unei discuții cu privire la o chestiune de interes general și public. Comentariile au demonstrat oprobiul cu caracter emotional al reclamantului cu privire la acțiunile...”]

89. Având în vedere cele de mai sus, Colegiul director reține că petentul nu a solicitat reclamatului ștergerea comentariilor din spațiul public. Prin urmare, recomandăm ca pe viitor să petenta să solicite reclamatului ștergerea comentariilor care duc la un comportament ostil și degradant la adresa comunității maghiare.

90. În prezenta speță, Colegiul director recomandă, totuși, reclamatului să șteargă comentariile care pot instiga la ură sau pot fi considerate discriminatorii la adresa comunității maghiare din România.

91. Astfel, Colegiul director reiterează faptul că este esențial pentru persoanele care se exprimă public să evite comentarii care pot răspândi și conduce la creșterea intoleranței (a se vedea Feret v. Belgium (no. 15615/07), Chamber of Judgment of 16 July 2009 – Curtea Europeană a Drepturilor Omului).

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, cu **unanimitate de voturi** a membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Raportat la articolul "Ku Klux Klan unguresc în Ditrău (Harghita). Maghiarii îi mulțumesc lui Viktor Orban!" publicat pe www.adevarul.ro, afirmațiile nu depășesc limitele libertății de exprimare;
2. Raportat la comentariile venite ca reacție la postarea articolului pe www.adevarul.ro, se reține lipsa solicitării exprese a petentului către reclamat de a șterge comentariile cu un posibil caracter discriminatoriu.
3. O copie a hotărârii se va transmite părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii: -

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ** la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

DIACONU ADRIAN – Membru

GRAMA HORIA – Membru

HALLER ISTVAN – Membru

(mandat finalizat la data redactării prezentei)

JURA CRISTIAN – Membru

LAZĂR MARIA – Membru

(mandat finalizat la data redactării prezentei)

MOȚA MARIA – Membru

OLTEANU CĂTĂLINA – Membru

Red.: C.J. și C.M.I.

Data redactării: 19.07.2022

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.